

Hermes Nieuwsbrief jaargang 4 nr. 7 oktober 2014

Inhoud:

- van de redactie
- bericht van het bestuur
- vooraankondiging studiemiddag 14 november a.s.
- avontuur in Suriname (vervolg)
- voor u gelezen
- tips
- tot slot

Van de redactie

De zomer is voorbij en de herfst in aantocht. De wisseling der seizoenen en de wisseling van de activiteiten.

Er is een tijd om afstand te nemen, los te laten en te beschouwen en er is een tijd om weer actief bezig te zijn, contacten aan te halen en tot actie over te gaan. Zo is het ook met de Langeveldvereniging.

Bij deze ontvangt u de Nieuwsbrief voor het najaar. U kunt hierin van het bestuur een impressie lezen over de Algemene Ledenraadvergadering die in juni plaats vond.

Een vooraankondiging van de studiemiddag heeft u reeds ontvangen. Het belooft een inspirerende dag te worden, met Gadamer in de hoofdrol.

Wie verre reizen doet kan veel verhalen en een van onze dependance leden heeft tijdens zijn vakantie het nuttige met het aangename verenigd en in een boeiend verslag vastgelegd.

"Studium Generale" houdt ons bij de les en u krijgt interessante ideeën aangedragen.

Ook is er "voor u gelezen" uit GZ-Psychologie en krijgt u nog een boekentip.

mee.

De redactie: Marianne van Arkel, Truus de Groot en Inge van Kampen

Bericht van het bestuur

Op vrijdag 13 juni jl. heeft de Algemene Leden Vergadering van de Vereniging voor Hermeneutiek plaats gevonden.

Bij zijn welkomstwoord merkt voorzitter mr. Ton Weijzenfeld op, dat de meeste aanwezigen "vertrouwd en in beweging" zijn.

In het jaarverslag meldt de secretaris, dat de vereniging bestaat uit een beperkt aantal, veelal oudere leden.

De meest actieve leden zijn de dependances. Zij verzorgen zowel de studiedagen als de Nieuwsbrief en website.

Voor de studiedag in november was er een spreker van naam en faam uitgenodigd. Hij besprak een bijzonder boeiend thema. Helaas was de belangstelling in eigen kring en "van buitenaf" bedroevend gering.

Voor de studiemiddag in maart, doorgaans een film als onderwerp, was de belangstelling groter.

Het bestuur hoopt dan ook, dat de belangstelling van zowel verenigingsleden als niet-leden voor de komende studiedagen, te weten in november 2014 en maart 2015, zal toenemen.

Na de pauze wordt de vergadering voortgezet met een inleiding door mevrouw drs. Truus de Groot over "Hechting in relaties van volwassenen". Zij geeft aan geboeid te zijn door het boek van Sue Johnson: "Laat me niet los." Aan de hand van dit boek en de objecttheorie van Margareth Mahler bespreekt Truus de Groot enkele casussen op een fascinerende en inzicht gevende wijze.

Na een korte discussie naar aanleiding van de inleiding en een hartelijk woord van dank aan de spreekster sluit de voorzitter deze Algemene Leden Vergadering.

Angeline Martin, secretaris

Studiemiddag MJ Langeveldcentrum vrijdag 14 november

Zuiderkapel, Boslaan1, 2722 BA Bilthoven (10 minuten lopen van het station)

tijd: 12.45-17.00 uur

Opgave: <info@langeveldcentrum.nl>

We organiseren een interessante studiemiddag van ouderwets studeren op enige begrippen uit de recent uitgekomen

vertaling van Gadamer's boek *Wahrheit und Methode*. (M. Wildschut *Waarheid en Methode*, Nijmegen, Vantilt, 2014).

Wie kan zich (nog) iets voorstellen bij "Verstehen, hermeneutische cirkel, horizonverruiming, Einverständnis in der Sache, Wirkungsgeschichte en Verständigungsgemeinschaft"?

We gaan na hoe de Gadamarische begrippen in vertaling tegenwoordig nog een bijdrage aan de psychotherapie therapie leveren. Uiteraard met uitgebreide toepassing op eigentijdse casuïstiek, toegelicht door ervaren sprekers en interactie met de deelnemers. Borrel na afloop.

Avontuur in Suriname (vervolg)

Begaan met leerlingen die niet goed meekomen met het leren op de lagere school, is in 2009 de Stichting RHIZA Suriname opgericht. Het streven is een onderwijscentrum op te zetten voor deze leerlingen. Nu gebeurt het in de regel dat deze leerlingen blijven zitten op school, overgaan op leeftijd en dan vervolgens weer blijven zitten. Zo zijn ze vaak op hun 15^e jaar niet verder gekomen dan de 3^e of 4^e klas, waar ze dan ook nog niet veel geleerd hebben.

Vorig jaar begonnen we met een klein team mensen het project 'Expertisecentrum Speciaal Onderwijs Commewijne' in Suriname 'handen en voeten' te geven.

Op verzoek van de scholen onderzocht ik 45 leerlingen op cognitie en leerachterstanden. Aan de hand van de bevindingen maakten we een aanzet voor een individueel plan per kind.

De 15 meest kwetsbare kinderen konden we onderbrengen in een 'nieuwe' klas, waar het Ministerie 2 leerkrachten voor beschikbaar stelde.

In december 2013 werd bekend dat de achtergestelde ontwikkelingsgelden voor Suriname werden beschikbaar gesteld voor projecten voor de ontwikkeling van Suriname in samenwerking met Nederlandse organisaties. We schreven een plan, in maart hoorden we dat we bij de 27 van de 81 projecten behoorden die een uitgewerkt plan mochten inleveren en half juni werd bekend dat we van de UTSN € 40 000, - konden krijgen voor de verdere uitvoering van ons project.

12 juli, een week voor de schoolvakantie begon ben ik naar Suriname gegaan. Een collega, Barbara, die zeer ervaren is in het geven van trainingen en coaching aan volwassenen, was toen al een paar dagen daar.

We hadden in het plan opgenomen dat het trainen en coachen van leerkrachten prioriteit moest hebben; de plannen voor de leerlingen waren wel niet helemaal in de la blijven liggen, maar de leerkrachten wisten kennelijk toch niet goed raad met de handelingsadviezen. Met name het afstemmen van de instructie en het kiezen van passende leerstof bleek een nog groter probleem dan we hadden gedacht. Dankzij de subsidie konden we dit jaar zowel een aantal kinderen testen (30 deze keer) als een aantal

leerkrachten op weg helpen met een voor hen nieuwe werkwijze.

Tot onze verrassing meldden zich binnen een week 24 leerkrachten (van de 22 scholen die er in het District Commewijne zijn) die zeer gemotiveerd zijn om mee te doen met de training die we "training Excellente Leerkracht" genoemd hebben.

Er waren nogal wat mensen verrast (en soms ook wat verontwaardigd) dat we gemeld hadden alleen leerkrachten voor de training uit te nodigen die ook daadwerkelijk een klas hebben. Daar moet het immers gebeuren.

Dankzij de subsidie van de UTSN hebben we voor en met hen een digitale leeromgeving kunnen laten ontwerpen. Daarmee kunnen we alle deelnemers blijven coachen en trainen, ook al zijn zij in Suriname en wij in Nederland. Op elk moment kunnen zij, alleen, met hun 'buddy'partner of met de (hele) groep contact met ons maken en wij met hen. We kunnen de opdrachten die ze gekregen hebben en nog gaan krijgen volgen en bespreken. We kunnen zelfs een groepstraining geven via de videoverbinding.

Dit alles vooral om te voorkomen, waar het kan, dat leerlingen die daar kwetsbaar voor zijn, grote leerachterstanden oplopen.

In de vijf weken die ik in Suriname was hebben we de 30 leerlingen onderzocht en van adviezen voorzien, de leerkrachtengroep drie keer een training gegeven in vaardigheden om te gaan met verschillen tussen hun leerlingen in hun klas én de leerlingen van de speciale klas geëvalueerd en van een nieuw plan voor het nieuwe schooljaar voorzien.

Natuurlijk hebben we ook veel plezier gehad en heb ik twee heerlijke weekenden genoten van het fantastische land dat Suriname is.

Gerard Briggeman

Voor u gelezen

In het GZ- PSYCHOLOGIE, tijdschrift voor gezondheidszorg psychologie, staat een interessant stukje over Het genootschap van de Moslimbroeders. Professor doctor Jan Derksen, klinisch psycholoog schrijft hoe klinische psychologie en psychodynamische theorieën behulpzaam kunnen zijn bij het begrijpen en mogelijk beïnvloeden van knellende conflicten.

Dit is een samenvatting van het artikel met letterlijke tekst:

Hij vraagt welke psychologische mechanismen zijn er werkzaam bij het adopteren en handhaven van een strenge ideologie. Hij schrijft dat een in de opvoeding verworven ideologie op individueel niveau meer voordelen heeft dan nadelen en aldus in stand blijft. Het voordeel is een handhaven van het psychologische evenwicht, dat op akelige wijze verstoord raakt bij het loslaten van strenge leefregels en bij het verlies van de bewegwijzering voor het individuele levenspad dat met religie wordt meegeleverd. Het psychologisch evenwicht betekent orde en veiligheid in de intrapsychische architectuur. De strenge ideologie, ontleend aan bv. Bijbel en Koran over het ontstaan en doel van het leven, functioneert als een soort toezichthouder op het gedrag. Het bewustzijn van de gelovigen wordt gestructureerd door interpretaties van de aloude teksten door leiders die dit of authentiek interpreteren vanuit het geloof of interpreteren met het oog op politiek en macht. Informatie van buiten, welke dit rigide en beperkte bewustzijn bedreigt wordt afgevoerd met mechanismen, die we

primitieve afweer noemen: met name splijting: Ik ben goed en zij zijn slecht.

Psychologisch gezien vanuit de ontwikkelings- en hechtingstheorie: emotieregulatie in de vroege kindertijd goed op gang komt, vooral moeilijk te reguleren emoties zoals agressie, moet deze getransformeerd worden naar gevoelens die meer een cognitieve lading hebben en uitgroeien naar ontwikkelde afweermechanismes, zoals rationalisatie, verdringing en cognitieve hogere functies als, omzetten naar iets anders en hogere cognitieve functies gebruiken zoals: afwegingen maken, durven reflecteren bv. Deze mechanismes helpen het evenwicht herstellen en werken angst reducerend. (Bv agressie kan worden omgezet naar irritatie, die cognitief onder controle is). Dus als in de ontwikkeling emoties als agressie en angst, verdriet, wanhoop ongecorrigeerd blijven bestaan, kan de persoon of groep niet anders dan een strenge en geordende leefwijze volgen, waarin goed en slecht duidelijke leefregels geven om psychologisch in evenwicht te blijven

Een verstoorde emotieregulatie ontstaat in de vroege kindertijd. Vanaf de geboorte dient de hechtingsrelatie veilig en responsief opgebouwd te worden met ouders en verzorgers. Zonder een veilige en responsieve hechtingsrelatie kunnen primaire emoties niet adequaat gereguleerd worden. Wij spreken dan van een hechtingsstoornis.

Gebleken is dat als er veel strijd en oorlog en trauma is in een gemeenschap, het kan gebeuren dat in de kindertijd de emotieregulatieproblemen leiden tot primitieve afweermechanismes als splijting in goed en kwaad en deze zonder verdere ontwikkeling kunnen blijven bestaan.

Jan Derksen beschrijft dat dit civilisatieproces, dat is de sociologische buitenkant van de toegenomen ontwikkelde hogere afweermechanismes en verbeterde emotieregulatie in de westerse wereld eeuwen heeft geduurd. Als in gemeenschappen mensen volgens rigide regels worden opgevoed leidt dat tot splijting: wij zijn goed en zij zijn slecht. Men kan dan niet anders denken. Contact met de buitenwereld wordt vermeden. Dus je weet niet beter.

(Melanie klein noemt dit de paranoïde positie)

Dus: in rigide culturen, waar agressie niet wordt omgezet, maar gekoesterd, samen met rigide regels, die van hogerhand worden opgelegd krijg je dit soort zwart-wit denken.

Tips

De nieuwe brochure Studium Generale van de Universiteit van Utrecht ziet er weer geweldig uit:

Het is het podium voor lezingen en debat van de Universiteit Utrecht. "Ontmoet befaamde wetenschappers, debatteer met denkers en luister naar schrijvers die hun drijfveren blootleggen." Alles is gratis en toegankelijk voor iedereen. De lezingen worden gehouden in wisselende locaties – vaak in de

binnenstad. **De link: www.sgu.nl**. Trouwens: ook live online te volgen!

De thema's zijn heel gevarieerd en breed. Zo geeft Frans de Waal geeft een lezing over "de aap in ons" en is er een lezing over "de kunst van het spreken". Je kan zelfs een app kopen waarop je alle lezingen nog eens na kan gaan.....

Interessant zijn ook de *lunchlezingen* (thema: help! De robots komen!) vanaf 3 september waarbij je zelfs een broodje krijgt. Een voorbeeld: op woensdag 8 oktober: "Emoties de baas?" dan vertelt een psychiater hoe ze met haar team een game ontwikkelt om psychoses te verminderen.

Vanaf 8 oktober is in Het Dolhuys (museum van de geest) (kunst-)werk te zien van delinquenten. De expositie heet "Levenslang". Het criminele brein ontleed. Tussen strafbaar gedrag en psychiatrische aandoeningen staat een sterk verband. Het is bekend dat bij de behandeling van delinquenten (beeldende) kunst als methode wordt/werd gebruikt. Kunstwerken worden hier ten toon gesteld.

boekentip:

Boek van Dr. Sue Johnson: LAAT ME NIET LOS. Met oefeningen voor een levenslange en monogame relatie. Sue Johnson is klinisch psycholoog en deskundige in de relatiewetenschap. Zij ontwikkelde de Emotional Focused Couple Therapy (EFT) en schreef eerder het boek HOUD ME VAST bij die methode.

Tot slot

Wilt u reageren op deze nieuwsbrief (graag!) of heeft U een tip voor ons: een lezing, studiedag, interessant boek, mooie film of tentoonstelling (allemaal beelden die betekenis krijgen in een context!). Wij houden ons aanbevolen. Mail dan naar: info@langeveldcentrum.nl